

Konsolidovaná výročná správa obce Benice za rok 2023

Vypracovala : Emília Remšíková

Ing. Milan Remšík
starosta obce

Názov : **Obec Benice**

adresa pre poštový styk : Obecný úrad, 038 42 Benice 69

Tel. a fax : 043 / 4294 352

e-mail: oubenice@gaya.sk

web : www.benice.sk

okres : Martin

IČO : 00647373

DIČ : 2020591760

Právna forma : obec

Rozpočtová organizácia : Základná škola s materskou školou Benice

Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok sa riadi zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a Ústavou SR.

1. Základná charakteristika obce Benice

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

1.1 Geografické údaje

Benice sa nachádzajú uprostred Turčianskej kotliny, zvanej pre svoju krásu aj Turčianskou záhradkou. Obklopujú ich pohoria Malej a Veľkej Fatry, vyčnievajúce až do nadm. výšky 1600 m. Samotný chotár obce s rozlohou 230 ha sa nachádza v nadm. výške 420 - 475 m. Obec susedí s dedinami: Príbovce, Rakovo, Ležiachov a Valča.

Benice patria do Žilinského kraja. Chotárom pretekajú rieka Turiec a jej malý prítok, potok Valčianka. Rieka v okolí Beníc kedysi vytvárala bohaté meandre. Na rieke Turiec je od roku 1966 chránený úsek výskytu Hlavatky podunajskej (Hucho hucho). V chotári sa nachádzajú nívne, lužné a hnedé lesné pôdy. Z hľadiska úrodnosti je ich kvalita priemerná. V Turčianskej kotline sa udržuje skôr

chladnejšie počasie, pretože Turiec sa nachádza v medzifranskom horskom priestore. Takmer všetci občania obce sú slovenskej národnosti. V minulosti sa väčšinou zaoberali poľnohospodárstvom. Z remesiel bolo rozšírené mlynárstvo, kováčstvo, šafraníctvo a iné.

1.2. **Symboly obce**

Erb obce

V striebornom štíte červený, na uhol postavený, zlatom lemovaný a zlatými strapcami zdobený vankúš prekrytý zlatou, rubínmi a perlami zdobenou uzavretou korunou.

Vlajka obce

Pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej (2/7), červenej (1/7), žltej(1/7), červenej (1/7), a bielej (2/7). Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Pečať obce

1.3. **História obce**

Prvá známka o osade s názvom Bene, ako sa Benice v tých časoch nazývali, je z roku 1267. Z listiny, datovanej v tomto roku, vyplýva, že Benice boli už predtým zabraté synmi zvolenských županov Michala a Detrika. O dva roky, t.j. v roku 1269 ju získal Tomáš, Martin a Benedikt, synovia Imricha z Turca, ktorému už

dávno predtým osada patrila . Mohli by sme teda povedať, že počiatky obce boli veľmi búrlivé. V tejto listine sa však zároveň uvádza, že v roku 1252 sa spomína terra Emerici, t.j. zem Imrichova, ležiaca na ľavom brehu rieky Turiec, južne od jej sútoku s potokom Boroča, dnešnou Valčiankou. Z toho vyplýva, že osada ležala na území dnešných Beníc. Toto tvrdenie dokladá aj fakt, že spomínaní Tomáš, Benedikt a Martin boli synmi Imricha.

V bádani po dejinách obce Benice sa však dá ísť ešte hlbšie do minulosti. Spomínaná zmienka z roku 1252 sa vyskytuje aj v opise chotárnych hraníc rehoľného rádu premonštrátorov, sídliacich v Kláštore pod Znievom. Bohužiaľ meno osady sa nezachovalo.

Pravdepodobne by sme mohli ísť aj ďalej do histórie, ale na to nám už chýbajú buď záznamy v historických textoch, alebo archeologické vykopávky. Existencia sídla alebo sídiel od mladšej po neskorú dobu bronzovú v okolí Príboviev nám naznačujú, že územie dnešných Beníc mohlo byť osídlené už vtedy.

Kráľ Belo IV. (1235-1270) daroval Benice spomínaným Benediktovi, Tomášovi a Martinovi, synom Imricha, ktorému táto osada už predtým patrila. O samotnom Imrichovi nevieme nič. Pravdepodobne však patril medzi kráľovských populov, ktorým kráľ za verné služby prideloval svoju pôdu.

V donácií Bela IV. sa Benice nazývajú "terra Bene". Čo znamená tento záhadný názov? Slovo terra z latinčiny znamená zem, majetok, osada, sídlo. Slovo Bene je odvodené od mena Benedikt, najstaršieho syna Imricha.

Benedikt, Tomáš a Martin boli "synovia jobaginov" a z toho im vyplývali určité povinnosti. Jobagioni boli kráľovskí vojaci, tešiaci sa najväčšej majetkovej a osobnej slobode. Majetok získavali kráľovskými donáciami za vojenské služby. Povinnosťou "synov jobagionov", neskorších zemanov, bolo na každých 6 kúrií dať do služby jedného, dobre vyzbrojeného jazdca.

Koncom 15. storočia získali Benickí majetky v okolitých obciach. Ale ani veľký majetok rozvetvenej rodine nestačil.

Začiatok 16. storočia bol poznačený tureckým vpádom v roku 1526 a vymretím kráľovského rodu Jagelovcov, po ktorom sa rozpútala občianska vojna a nastúpila reformácia.

V občianskej vojne bolo celé Uhorsko rozdelené medzi prívržencov Ferdinanda I. Habsburského a Jána Zápoľského. Najstarší člen rodu Benických, Mikuláš sa postavil na stranu Habsburgovcov a po dobytí Znievskeho hradu sa stal jeho kapitánom. Zúčastnil sa tiež protitureckých bojov pri Belehrade a Temešvári. Za zásluhy získal listinu, ktorou bol rodu obnovený už dávno používaný erb. Pôvodný erb sa nám nezachoval a nikomu nie je známa ani skutočná podoba erbu. Erb poznáme len z opisu dobových prameňov.

Okrem tureckých vpádov a občianskej vojny bola ďalšou významnou udalosťou, ktorá natrvalo ovplyvnila dejiny Turca - reformácia. Po náboženských vojnách (medzi katolíkmi a luteránmi) bola prijatá zásada " koho panstvo, toho náboženstvo", podľa ktorej museli poddaní vyznávať náboženstvo svojho pána. Preto predpokladáme, že obyvatelia Beníc, keďže pánmi bol rod Benických, prijali v roku 1530 Lutherovo učenie.

Predstaviteľkou národne - uvedomelej časti obce bola rodina Pivkovcov. Bola to stará zemiarska rodina z Bobonoku v Turci. Do Beníc sa v roku 1710 prisťahovala jedna z jej bočných vetiev. Po roku 1854, keď získali slobodu, sa postupne prepracovala na jednu z popredných rodín dediny. Ambróz Pivko, rodák z Beníc sa zúčastnil ako člen osem člennej delegácie, ktorá odovzdávala Memorandum slovenského národa do rúk ministerského predsedu Kolomana Tiszu 26.6.1861 v

Pešti. Memorandum zdôrazňovalo nárok slovenského národa na rovnoprávnosť, svojbytnosť na území zvanom Slovenské okolie, právo používať slovenský jazyk, vytvoriť vlastnú správu, školstvo atď.

Vývoj obce od začiatku 19. storočia

Počet obyvateľov postupne rástol. Tento vzostupný trend zastavilo vysťahovalectvo do Ameriky.

V 19. storočí nastal rozkvet remesiel. Jedným z najvýznamnejších remesiel bolo mlynárstvo. Okrem mlynárstva sa v obci nachádzala farbiareň, pivovar a mydliareň. Tieto remeslá však zanikli ešte v druhej polovici 19. storočia.

v 19. storočí sa v rámci národno - buditeľského hnutia začala rozvíjať spolková činnosť. V poľnohospodárstve vznikali tzv. gazdovské spolky.

Začiatok 20. stor. a I. svetová vojna

Začiatok 20. storočia bol pre obec ťažký. Jej rozvoj brzdilo jednak vysťahovalectvo a na druhej strane udalosti I. svetovej vojny. Obecná kronika o tomto ťažkom období píše ako o veľkej biede, ktorá zasiahla dedinu. Potraviny nebolo dostať kúpiť ani za prehnane vysoké ceny.

Hospodársky a spoločenský život v medzivojnovom období

Občania privítali zrod I. Republiky, lebo im priniesol aj veľa ekonomických výhod. Už v roku 1920 sa uskutočnila pozemková reforma, v ktorej boli rozdelené parcely rodiny Benických. Pôdu dostali najmä najchudobnejšie rodiny. V týchto rokoch sa do Beníc prisťahovalo viacej rodín.

V povojnovom období sa začali rozvíjať remeslá. /Obuvníctvo, píla, opravárenská činnosť, farbiareň, mangľovňa, kováčstvo, mlynárstvo, košíkárstvo, stolárstvo, krajčírstvo, obchod/.

Obdobie počas SR a II. svetovej vojny

Vyhlasiť samostatnosť Slovenskej republiky bolo asi v danej politickej situácii najlepším riešením, hoci Slovensko bolo pod nemeckým patronátom. V dôsledku vojnovnej konjunktúry sa Slovensko nazývalo aj malým Švajčiarskom. v našej republike bola v tej dobe jedna z najvyšších životných úrovní v bojujúcej Európe. Treba si však uvedomiť, že toto všetko bolo len kvôli vojnovému konfliktu a nemalo nádej na dlhodobý úspech.

SNP a Benice

Počas SNP mala pri obci bojové postavenie batéria protitankových kanónov. V júni 1944 bol založený Revolučný národný výbor. Význam obce bol predovšetkým pri zásobovaní partizánskeho hnutia. Pri ústupe povstalcov do hôr časť obyvateľov ušla do trnovských hôr a do Gadera.

Oslobodenie obce

10. apríla 1945 oslobodili dedinu jednotky 4. ukrajinského frontu spoločne s jednotkami rumunskej armády. Cez Turiec postavili pontónový most (nakolko predtým ho Nemci vyhodili do vzduchu) a postupovali na Martin.

Socialistická politika na dedine

Po obnovení ČSR a po prvých demokratických voľbách v obci zvíťazili demokrati /DS/. Socialistická politika sa v Beniciach prejavila kolektivizácia malých a stredných súkromných hospodárstiev do štátnych majetkov a Jednotných roľníckych družstiev.

70. - 90. roky

V roku 1970 - 71 a 75 - 7 bola rozšírená elektrická sieť. 1971 - 73 bol vybudovaný obecný vodovod. Na cintoríne bol v roku 1972 postavený dom smútku. V budove postavenej v rokoch 1988 - 93 dnes sídli obecný úrad, ktorý bol obnovený v roku 1990. Jeho prvou najvýznamnejšou akciou bola plynofikácia obce v roku 1996.

1.4. Pamiatky

Kaplnka z prvej tretiny 19. storočia

Pivkovský kaštieľ z druhej polovice 19. storočia

1.5. **Výchova a vzdelávanie**

V obci sa nachádza Základná škola s materskou školou Benice 96 , ktorá je rozpočtovou organizáciou obce s právnou subjektivitou. Do tejto školy dochádzajú aj žiaci z okolitých obcí – Příbovce, Rakovo, Valča, Ďanová, Folkušová, Blatnica a Karlová. Jej súčasťou je Školský klub detí a Školská jedáleň. Základná škola hospodári s vlastnými finančnými prostriedkami a je napojená na rozpočet obce.

1.6. Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza žiadne zdravotné stredisko. Najbližšie zdravotné stredisko pre dospelých sa nachádza v Rakove, kde ordinuje MUDr. Ľubica Bánová. Zdravotné stredisko pre deti a mládež sa nachádza tiež v Rakove, kde ordinuje MUDr. Mária Lahutová.

1.7. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby obec nezabezpečuje, ale vykonáva rozhodnutia o odkázanosti na opatrovateľskú službu a spolupracuje s odkázanými a ich rodinnými príslušníkmi pri umiestnení do zariadení pre seniorov. V roku 2022 nebola podaná žiadna žiadosť o opatrovateľskú službu.

1.8. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje obecný úrad. V obci aktívne pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor, Jednota dôchodcov a RTT klub Benice. Každoročne sa v obci konajú hry pre deti k MDD, príchod Mikuláša. Pre jubilantov sa koná posedenie v školskej jedálni. Hasiči sa pravidelne zúčastňujú rôznych hasičských súťaží. Každoročne sa koná Turnaj o pohár starostu, kde súťažia družstvá z troch obcí. Prvú septembrovú sobotu sa každoročne organizuje Beh na Hôrky, ktorý sa teší veľkej obľube.

1.9. **Hospodárstvo**

V obci sa nachádzajú tieto podnikateľské subjekty :

Penzión Sv. Floriána a Vendelína

Drevená dedinka

Pizzeria – Jagogastro

1.10. **Základné orgány obce**

1. Obecné zastupiteľstvo

2. Starosta obce

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách, ktoré sa konali 29.10.2022 na obdobie 4 rokov v počte 5.

Poslanci OZ – Lenka Harazínová

Viliam Hajný

Ivana Brozmanová Mgr.

Milan Levický

Zuzana Révayová Mgr.

Starosta – Milan Remšík Ing

Hlavný kontrolór :

Janka Jesenská, bytom Turčianske Jasenovo 104. V roku 2022 hlavný kontrolór obce pracoval v zmysle plánu práce schváleného obecným zastupiteľstvom.

2. Financovanie , rozpočet , majetok

2.1. Rozpočet

a) Príjmy rozpočtu

Kategória ekonomickej klasifikácie	Názov kategórie ekonomickej klasifikácie	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2023
100	Daňové príjmy	345 214	358 069	356 906
200	Nedaňové príjmy	45 850	48 690	104 231
300	Granty a transfery	701 000	847 729	1 126 055
400	Príjmy z transakcií s finančnými aktívami a pasívami	0	102 280	116 378
500	Prijaté úvery a návratné finančné výpomoci	0	0	0
	ÚHRN	1 092 064	1 356 768	1 703 570

b) Výdavky rozpočtu

Kategória ekonomickej klasifikácie	Názov kategórie ekonomickej klasifikácie	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2023
600	Bežné výdavky	1 027 519	1 181 665	1 483 770
700	Kapitálové výdavky	59 500	124 770	124 707
800	Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a pasívami	0	25 000	25 000
	ÚHRN	1 087 019	1 331 435	1 633 477

2.2. Bilancia aktív a pasív

Označenie	STRANA AKTÍV	2023	2022
		Netto	Netto
	SPOLU MAJETOK	1 462 873	1 481 661
A.	Neobežný majetok	1 239 442	1 201 286
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	22 296	22 296
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	1 161 287	1 123 131
A.III.	Dlhodobý finančný majetok	55 859	55 859
B.	Obežný majetok	215 671	275 931
B.I.	Zásoby	1 458	2 647
B.II.	Krátkodobé pohľadávky	11 186	3 863
B.III.	Finančné účty	203 027	269 421
C.	Časové rozlíšenie	7 760	4 444

Označenie	STRANA PASÍV	2023	2022
	VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	1 462 873	1 481 661
A.	Vlastné imanie	661 975	617 791
A.I.	Oceňovacie rozdiely	0	0
A.II.	Fondy	0	0
A.III.	Výsledok hospodárenia (+/-)	661 975	617 791
A.IV.	Podiely iných účtovných jednotiek	0	0
B.	Závazky	168 047	194 818
B.I.	Rezervy	1 745	1 513
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	34 897	20 878
B.III.	Dlhodobé záväzky	18 109	22 554
B.IV.	Krátkodobé záväzky	113 296	109 873
B.V.	Bankové úvery a výpomoci	0	40 000
C.	Časové rozlíšenie	632 851	669 052
D.	Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice (účtová skupina 20)	0	0

2.3. Náklady a výnosy

Číslo účtu alebo skupiny	Náklady	2023	2022
50	Spotrebované nákupy	203 961	152 575
51	Služby	103 261	84 408
52	Osobné náklady	1 170 420	988 040
53	Dane a poplatky	45	0
54	Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	13 248	7 919
55	Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	86 551	69 669
56	Finančné náklady	4 662	3 822
57	Mimoriadne náklady	0	0
58	Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	2 060	0
Účtové skupiny 50 - 58		1 584 208	1 306 433

Číslo účtu alebo skupiny	Výnosy	2023	2022
60	Tržby za vlastné výkony a tovar	106 436	78 987
61	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0	0
62	Aktivácia	0	0
63	Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	356 871	334 274
64	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	29 288	9 988
65	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	0	0
66	Finančné výnosy	0	0
67	Mimoriadne výnosy	0	0
68	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v štátnych rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách	0	0
69	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, vyšších územných celkoch a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo vyšším územným celkom	1 134 733	943425
	Účtovná trieda 6xx celkom	1 627 328	1 366 674

2.4. Účtovný výsledok hospodárenie konsolidovaného celku

Účtovný výsledok hospodárenia pred zdanením sa zisťuje ako rozdiel výnosov účtovaných na účtoch účtovnej triedy 6 a nákladov účtovaných na účtoch účtovnej triedy 5 (okrem účtov 591 a 595)

		2023			2022
		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	Spolu	Hlavná činnosť
	Výsledok hospodárenia pred zdanením	43 120	0	43 120	60 241
591	Splatná daň z príjmov	0	0	0	0
595	Dodatočne platená daň z príjmov	0	0	0	0
	Výsledok hospodárenia po zdanení	43 120	0	43 120	60 241

2.5. Vývoj účtovnej jednotky

Vývoj účtovnej jednotky

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Financovanie je z podielových daní a daní z majetku obyvateľov, transfermi zo štátu a vykonávaním drobných služieb.

Udalosti osobitého významu

Po ukončení účtovného obdobia nenastali žiadne udalosti osobitého významu, ktoré by bolo potrebné uviesť v tejto výročnej správe.

Predpokladaný budúci vývoj činnosti účtovnej jednotky

Obce sa to netýka

3. Záver

Z hľadiska budúcich cieľov obec Benice aj naďalej bude prostredníctvom svojich orgánov plniť hlavne samosprávne funkcie, na ktoré bola zriadená a prenesené úlohy štátnej správy, tak ako je to stanovené v zákone č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce. Všetky nutné zmeny, ktoré obec bude v budúcnosti realizovať, budú mať jediný cieľ a to zvýšenie starostlivosti o všestranný rozvoj územia obce a potreby jej obyvateľov.

Táto výročná správa sa vyhotovuje za účtovné obdobie od 1.1.2023 do 31.12.2023. Individuálne účtovné závierky ako aj Konsolidovaná účtovná závierka bola odovzdaná v elektronickej forme v termíne stanovenom v zákone.

V Beniciach, 10.10.2024
